

NSV LIIDU KÕRGEMA HARIDUSE
MINISTEERIUM
ÕHISKONNATEADUSTE ÕPETAMISE VALITSUS

POLIITILISE ÖKONOOMIA KURSUSE PROGRAMM

KÕRGEMATELE
ÕPPEASUTUSTELE

(140 ja 150 tundi)

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1959

NSV LIIDU KÕRGEMA HARIDUSE
MINISTEERIUM
ÜHISKONNATEADUSTE ÕPETAMISE VALITSUS

POLIITILISE ÖKONOOMIA KURSUSE PROGRAMM

KÕRGEIMATELE
ÕPPEASUTUSTELE

(140 ja 150 tundi)

80874

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1959

Originaali tiitel:

ПРОГРАММА КУРСА ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЭКОНОМИИ
ДЛЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Издательство Социально-Экономической Литературы

Москва 1958

Programmi on välja töötanud Ühiskonna-
teaduste Opetamise Valitsuse poliitilise
ökonoomia õpetamise osakond koos NSV
Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi
komisjoniga

2

Tartu Riikliku Ollikooli

Raamatukogu

44303

ПРОГРАММА КУРСА ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЭКОНОМИИ
ДЛЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

(140 и 150 часов)

На эстонском языке.

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Toimetaja H. Klement

Tehniline toimetaja T. Mitt

Korrektorid E. Järve ja A. Kiho

Ladumisele antud 17. XII 1958. Trükkimisele antud 20. I 1959. Paber
54:84, 1/16. Trükipoognaid 2,25. Formaadile 60:92 kohaldatud trükipoog-
naid 1,85. Arvutuspoognaid 2,09. Trükiarv 2000. Tellimise nr. 4124.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk 40/42.

Hind 60 kop.

1. t e e m a. Poliitilise ökonoomia aine

1. Materiaalsete hüvede tootmine on inimühiskonna elu alus. Ühiskondlik tootmine ja selle kaks külge. Tootmisviis. Tootlike jõudude ja tootmissuhete vastastikune toime. Tootmisviiside revolutsiooniline asendamine. Tootmissuhete viis põhitüüpi. Majanduslik baas ja pealisehitus. Ühiskondlik-majanduslik formatsioon.

2. Ühiskonna arenemise majandusseadused ja nende objektiivne iseloom. Majandusseaduste erinevus loodusseadustest. Üldised ja spetsiifilised majandusseadused. Põhiline majandusseadus ja teised majandusseadused. Majandusseaduste tunnetamise ja kasutamise võimalikkus ühiskonna huvides. Subjektiiv-idealisticlike vaadete ja majandusseaduste fetišeerimise kriitika.

3. Poliitilise ökonoomia aine marksistlik-leninlik definitioon. Poliitiline ökonoomia on ajalooline teadus. Poliitilise ökonoomia parteiline, klassi-iseloom. Poliitilise ökonoomia meetod. Poliitiline ökonoomia ja teised majandusteadused.

4. K. Marxi ja F. Engelsi poolt teostatud revolutsiooniline pööre poliitilises ökonoomias. Marksistliku poliitilise ökonoomia arendamine V. I. Lenini poolt. Marksistlik-leninliku poliitilise ökonoomia edasiarendamine Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ja vennalike kommunistlike parteide otsustes ning V. I. Lenini õpilaste töödes. Marksistlik-leninliku poliitilise ökonoomia tähtsus proletariaadi klassivõitlusele ja kommunistliku ühiskonna ülesehitamisele.

I O S A

KAPITALISMIEELEDSED TOOTMISVIISID

2. t e e m a. Ürgkogukondlik tootmisviis

1. Inimühiskonna tekkimine. Töö osa inimühiskonna tekkimises. Ürgaegse ühiskonna tootlikud jõud.

2. Ürgaegse ühiskonna tootmissuhted. Ühine töö ja tootmisvahendite ühine omandus ürgkogukonna raamides. Klasside ja ekspuaterimise puudumine. Võrdsustav jaotamine. Ürgkogukondliku korra põhiline majandusseadus. Ühiskonna sugukondlik kord.

3. Ürgkogukondliku korra lagunemine ja hukkumine. Tootlike jõudude arenemine ja esimene suur ühiskondlik tööjaotus. Vahetuse, eraomanduse ja varalise ebavõrdsuse tekkimine. Sugukonna lagunemine. Külakogukonna tekkimine. Inimese ekspuaterimise tekkimine. Klasside ja riigi tekkimine. Üleminek ürgkogukondlikult tootmisviisilt orjanduslikule tootmisviisile kui selle majandusseaduse nõude täitmine, mille järgi tootmissuhted peavad vastama tootlike jõudude iseloomule.

3. t e e m a. Orjanduslik tootmisviis

1. Orjandusliku korra tekkimine. Tootlike jõudude edasine kasv on orjandusliku korra tekkimise alus. Maaharimise, karjakasvatuse ja käsitöö arenemine. Teine suur ühiskondlik tööjaotus. Kaubatootmise ja vahetuse arenemine. Linnade tekkimine. Linna eraldumine külast. Kaupmeeste ja liigkasuvõtjate tekkimine. Kolmas suur ühiskondlik tööjaotus. Orjatöö muutumine ühiskonna eksisteerimise aluseks.

2. Orjandusliku ühiskonna tootmissuhted. Orjapidajate omandiõigus tootmisvahenditele ja orjadele on orjandusliku ühiskonna tootmissuhete alus. Orjade seisund tootmises ja ühiskonnas. Vastandlikkuse tekkimine linna ja maa vahel, vaimse ja füüsilise töö vahel. Orjandusliku korra põhiline majandusseadus. Orjandusliku ühiskonna peamised klassid. Orjanduslik riik.

3. Orjandusliku korra lagunemine ja hukkumine.

Tootmise ja vahetuse edasiarenemine. Orjandusliku tootmisviisi vastuolude teravnemine. Valitseva klassi parasitismi kasv. Ori ei ole tööst huvitatud. Väikekaubatootjate laostumine. Orjade juurdevoolu lõppemine. Orjatööle rajatud suurtootmise langus. Kolonaat. Klassivõitlus orjanduslikus ühiskonnas. Orjade ülestõusud. Üleminek orjanduslikult tootmisviisilt feodaalsele tootmisviisile kui selle majandusseaduse nõude täitmine, mille järgi tootmissuhted peavad vastama tootlike jõudude iseloomule.

4. t e e m a. Feodaalne tootmisviis

1. Feodalismi tekkimine. Tootlike jõudude edasine kasv on feodaalkorra tekkimise aluseks. Feodaalse maaomanduse ja feodaalide klassi tekkimine. Talupoegade orjastamine.

2. Feodaalühiskonna tootmissuhted. Feodaalne omandiõigus maale ja mittetäielik omandiõigus töötajale on feodaalühiskonna tootmissuhete alus. V. I. Lenin pärisorjuseliku majandussüsteemi olemusest. Feodaalne maarent ja selle vormid. Feodalismi põhiline majandusseadus. Feodaalühiskonna klassid ja seisused. Feodaalne hierarhia.

3. Kapitalistlike tootmissuhete kujunemine feodalismi rüpes. Tootlike jõudude arenemine feodalismi tingimustes. Väikekaubatootjate kihistumine. Kaubanduskapital ja selle osa kapitalistlike tootmissuhete tekkimises.

4. Kapitali esialgne akumulatsioon. Vägivaldne talupoegadelt maade äravõtmine. Proletariaadi tekkimine. Kapitalistliku töödistsipliini loomine. Rikkuse kuhjumine.

5. Feodaalkorra lagunemine ja hukkumine. Pärisorjade ülestõusud. Kodanlikud revolutsioonid. Üleminek feodaalselt tootmisviisilt kapitalistlikule tootmisviisile kui selle majandusseaduse nõude täitmine, mille järgi tootmissuhted peavad vastama tootlike jõudude iseloomule.

II OSA

KAPITALISTLIK TOOTMISVIIS

A. MONOPOLISMIEELNE KAPITALISM

5. t e e m a. Kaubatootmine. Kaup ja raha

1. Kaubatootmine on kapitalismi tekkimise lähtepunkt ja kapitalismi üldjoon. Kaubatootmise iseloomustus. Kapitalistlik tootmine on kaubatootmise kõrgeim vorm. Lihtsa kaubatootmise ja kapitalistliku kaubatootmise ühetüübilisus ning erinevus.

2. Kaup ja selle omadused. Kauba tarbimisväärtus ja väärtus. Kaubas kehastunud töö kahesugune iseloom. Konkreetne töö ja abstraktne töö. Vastuolu eratöö ja ühiskondliku töö vahel. Kauba väärtuse suurus. Individuaalne tööaeg ja ühiskondlikult vajalik tööaeg. Tööviljakus, töö inten-

siivsus ja kauba väärtus. Lihtne töö ja komplitseeritud töö. Väärtus ja vahetusväärtus. Väärtusvormide arenemine.

3. Raha tekkimine ja olemus. Raha kui ühiskondliku töö kehastus. Raha on üldine ekvivalent. Raha kui ekspluateerimisvahend antagonistlikus klassiühiskonnas.

4. Raha funktsioonid. Raha kui väärtusmõõt. Hind. Hindade mastaap. Raha kui ringlemisvahend. Münt. Raha kui akumulatsioonivahend või aarde kogumise vahend. Raha kui maksevahend. Ringlemiseks vajaliku raha hulk. Maa-ilmaraaha. Kuld ja paberraha. Inflatsioon. Kodanlike raha-teooriate kriitika.

5. Väärtusseadus on kaubatootmise majandusseadus. Väärtusseaduse osa kapitalistliku tootmise tekkimises ja arenemises. Kaubafetišism.

6. teema. Kapital ja lisaväärtus. Kapitalismi põhiline majandusseadus

1. Tootmissuhete alus kapitalismi tingimustes. Raha muundumine kapitaliks. Kapitali üldvalem ja selle vastuolu. Tööjõud kui kaup. Tööjõu kui kauba väärtus ja tarbimisväärtus. Tööjõu kui kauba väärtus ja töölise tööga loodav väärtus.

2. Kapitalismi põhiline majandusseadus. Kapitalistliku tootmise kaheksugune iseloom: tööprotsess ja väärtuskasvuprotsess. Vajalik tööaeg ja lisa-tööaeg. Vajalik töö ja lisatöö. Lisaväärtus. Kapital kui ühiskondlik tootmissuhe. Kapitali kodanlike definitsioonide kriitika. Püsiv- ja muutuvkapital. Lisaväärtuse norm ja mass. Lisaväärtuse norm kui ekspluateerimisastme väljendus. Kapitalistliku ekspluateerimise iseärasused, võrreldes orjandusliku ja feodaalse ekspluateerimisega.

3. Lisaväärtuse suurendamise kaks viisi. Absoluutne lisaväärtus. Tööpäev ja selle piirid. Töölisklassi võitlus tööpäeva lühendamise eest. Töö intensiivistamine kapitalismi tingimustes.

Relatiivne lisaväärtus. Ekstra-lisaväärtus.

4. Tööviljakuse tõstmise kolm ajaloolist staadiumi kapitalismi tingimustes ja relatiivse lisaväärtuse tootmine. Kapitalistlik lihtne koöperatsioon ja selle majanduslikud eelised. Kapitalismi manufaktuuriperiood. Manufaktuuri mõju töölisklassi olukorrale. Manufaktuuri ajalooline osa.

Kapitalismi masinaline periood. Suurtööstuse tekkimine ja arenemine. Kapitalistlik industrialiseerimismeetod. Proletariaadi kui klassi kujunemine. Kapitalistlik vabrik. Masinate kasutuselevõtmise piirid kapitalismi tingimustes. Vastandlikkuse süvenemine vaimse ja füüsilise töö vahel. Vastandlikkuse süvenemine linna ja maa vahel. Töö ja tootmise kapitalistlik ühiskonnastamine. Kapitalismi põhiline vastuolu.

5. Kapitalistliku ühiskonna klassistruktuur. Proletariaadi ja kodanluse vaheline klassivõitlus ja selle teravnemine kapitalismi arenemisega. Kodanliku riigi osa tööraha hulka ekspluateerimise tugevdamises. Kodanlike teooriate paljastamine, millede järgi olevat võimalik hävitada ekspluateerimine kapitalistliku tootmisviisi säilimisel.

Õpetus lisaväärtusest on Marxi majandusteooria nurgakivi.

7. t e e m a. Palk

1. Palga olemus. Palk kapitalismi tingimustes kui tööjõu väärtuse ja hinna muundunud vorm. Palga põhivormid. Higi väljapressimise palgasüsteemid. Naturaalpalk ja rahapalk.

2. Nominaalpalk ja reaalpalk. Reaalpalga langemise tendents kapitalismi arenemisega. Ebavõrdsus meeste, naiste ja laste palgas. Rassiline diskrimineerimine palga alal. Tööliskraatia privilegeeritud seisund. Palga nationaalsed erinevused ja nende põhjused.

3. Töölisklassi võitlus palga tõstmise eest.

Kodanlike ja reformistlike palgateooriate kriitika.

8. t e e m a. Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi vaesumine

1. Tootmine ja taastootmine. Kapitalistlik lihtne ja laiendatud taastootmine. Materiaalsete hüvede ja kapitalistlike tootmissuhete taastootmine.

2. Kapitali akumulatsioon. Kapitalistliku akumulatsiooni olemus. Lisaväärtus on kapitalistliku akumulatsiooni allikas. Tegurid, mis avaldavad mõju kapitali akumulatsiooni suurusele. Kapitali orgaaniline struktuur. Kapitali kontsentreerumine ja tsentraliseerumine.

3. Kapitalistliku akumulatsiooni protsess ja töötute reservarmee kujunemine. Relatiivse ülerahvastuse kolm põhivormi. Kapitalistlik rahvastusseadus. Malthuse ja tänapäeva maltuslaste reaktsiooniliste «teooriate» kriitika.

4. Kapitalistliku akumulatsiooni üldine seadus. Proletariaadi relatiivne ja absoluutne vaesumine. Tööpuudust ja proletariaadi vaesumist käsitlevate tänapäeva kodanlik-apologetiliste, reformistlike ja revisionistlike teooriate kriitika.

5. Kapitalismi põhilise vastuolu teravnemine. Kapitalistliku akumulatsiooni ajalooline tendents.

9. t e e m a. Kapitali ringkäik ja käive

1. Kapitali ringkäik ja selle kolm staadiumi. Tööstuskapitali kolm vormi ja nende iseärasused. Tööstuskapital kui kapitali ringkäigu kolme vormi ühtsus.

2. Kapitalistlik tootmine ja ringlus. Ringlussfääris rakendatava töö iseärasused. Ringluskulud.

3. Kapitali käive. Põhi- ja käibekapital. Põhikapitali kasv kapitalismi arenemisega. Põhikapitali füüsiline ja moraalne kulumine. Käibeag ja selle koostisosad. Tegurid, mis avaldavad mõju kapitali käibe kiirusele. Muutuvkapitali käive.

10. t e e m a. Keskmise kasum ja tootmishind

1. Kapitalistlikud tootmiskulud ja kasum. Kasum kui lisaväärtuse muundunud vorm. Kasum on kapitalistliku tootmise eesmärk ja tõukejõud. Kasuminorm. Tegurid, mis avaldavad mõju kasuminormile. Püsivkapitali kokkuhoid tööliste töötingimuste halvenemise arvel. Tootmiskulud ja kasum on kategooriad, mis maskeerivad tööliklassi ekspluateerimist. Kasumi kasv kaasaegse kapitalismi tingimustes.

2. Keskmise kasuminormi kujunemine ja kauba väärtuse muundumine tootmishinnaks. Tootmisharu sisekonkurents ja ühiskondliku (turu-)väärtuse kujunemine. Kapitali orgaanilise struktuuri erinevus üksikutes tootmisharudes ja erinevused kasuminormis. Tootmisharudevaheline konkurents ja keskmise kasuminormi kujunemine. Tootmishind kui väärtuse muundunud vorm.

K. Marxi õpetus keskmisest kasumist ja selle tähtsus proletariaadi klassivõitlusele.

3. Kasuminormi langemise tendentsi seadus. Tegurid, mis toimivad keskmise kasuminormi langemise vastu. Kapitalismi vastuolude teravnemine.

11. teema. Kaubanduskapital ja kaubanduskasum

1. Kaubanduskapital kui tööstuskapitali ajalooline eelkäija. Kaubanduskapital kapitalistlikus ühiskonnas kui tööstuskapitali eraldunud osa.

2. Kaubanduskasum on lisaväärtuse osa. Kaubanduskapitali osavõtt kasuminormi võrdsustamisest. Puhaste ringluskulude kasv kapitalismi arenemisega. Kapitalistlikus kaubanduses töötavate tööliste ja teenistujate ekspluaateerimise iseärasused. Väikekaubatootjate ja tarbijate ekspluaateerimine kaubanduskapitali poolt kapitalismi tingimustes.

3. Kapitalistliku kaubanduse vormid. Hulgikaubandus. Kaubabörsid. Jaekaubandus. Tarbijate kooperatsioon ning varustus- ja turustuskooperatsioon kapitalismi tingimustes.

4. Väliskaubandus. Kaubandusbilanss. Vabakaubandus ja proteksionism monopolismieelse kapitalismi staadiumil. Kapitalistlike maade väliskaubanduspoliitika iseärasused tänapäeva tingimustes.

Kaubanduskapitali osa kapitalismi vastuolude teravnemises.

12. teema. Laenukapital ja laenuprotsent. Raharinglus

1. Liigkasukapital kui laenukapitali ajalooline eelkäija. Laenukapital kui tööstuskapitali eraldunud osa. Laenukapital kui kaupkapital. Laenuprotsent on lisaväärtuse osa. Kasumi jagunemine protsendiks ja ettevõtjatuluks. Laenuprotsendi normi alanemise tendents.

2. Kapitalistlik krediit ja selle vormid. Kommertskrediit. Veksel. Pangakrediit. Pangakapital ja pangakasum. Krediidi ja pankade osa kapitalismi arenemises ja kapitalistlike vastuolude teravnemises.

3. Aktsiaselts ja aktsiakapital. Aktsiate kurss ja asutamiskasum. «Kapitali demokratiseerimise» teooriate kriitika.

4. Raharinglus kapitalismi tingimustes. Rahasüsteemid.

Valuutakurss. Krediittraha. Banknoot. Banknootide muundumine paberrahaks. Inflatsiooni mõju rahvamajandusele ja kodanliku ühiskonna mitmesuguste klasside olukorrale. Devalvatsioon.

13. t e e m a. Maarent. Kapitalismi arenemine põllumajanduses

1. Põllumajanduse kapitalistlik kord ja maaeraomandus. Kapitalistliku maarendi tekkimine ja selle erinevus feodaalset maarendist. Rent ja rendimaks.

2. Monopolide kaks liiki kapitalistlikus põllumajanduses. Kapitalistliku maarendi kaks vormi. Diferentsiaalrent I ja II. Diferentsiaalrendi kujunemise tingimused ja allikad kapitalismi ajal. Niinimetatud «langeva mullaviljakuse seaduse» kriitika.

Absoluutne rent. Monopoolne rent. Maahind kui kapitaliseeritud rent. Maahinna kasv kapitalismi arenemisega.

3. Kapitalismi arenemine põllumajanduses. Suur- ja väiketootmine. Põllumajandusliku suurtootmise eelised väiketootmisega võrreldes. Väikekaubatootjate väljatõrjumine ja laostamine suurkaubatootjate poolt. Väiketalumajanduse püsivuse teooria kriitika.

Põllumajanduse mahajäämine tööstusest. Linna ja maa vahelise vastandlikkuse süvenemine kapitalismi tingimustes. Maaeraomandus kui tegur, mis pidurdab tootlike jõudude arenemist põllumajanduses. Talurahva vaesumine ja proletariseerumine kapitalistlikes maades. Klassivõitlus külas.

4. Marksism-leninism maa natsionaliseerimisest. Maa natsionaliseerimine ja maarent.

14. t e e m a. Ühiskondliku kapitali taastootmine ja majanduskriisid

1. Individuaalkapitali ja ühiskondliku kapitali taastootmine. Ühiskondliku koguprodukti koosseis. Natsionaalne talu. Ühiskondliku tootmise kaks alajaotust.

2. Ühiskondliku produkti realiseerimine. Realiseerimise tingimused kapitalistliku lihtsa ja laiendatud taastootmise puhul. Tootmisvahendite tootmise ülekaalukas kasv tarbe-

esemete tootmisega võrreldes on laiendatud taastootmise majandusseadus. Laiendatud taastootmine ja siseturu kasv.

3. Natsionaalse tulu jaotamine kodanliku ühiskonna mitmesuguste klasside vahel. Natsionaalse tulu ümberjaotamine. Riigieelarve kui vahend natsionaalse tulu ümberjaotamiseks ekspuataatorlike klasside huvides. Tööraha osa langemine natsionaalses tulus kapitalismi arenemisega.

4. Kapitalistliku taastootmise antagonistlikud vastuolud. Kapitalistliku tootmise disproportsionaalsus. Vastuolu tootmise ja tarbimise vahel on kapitalismi põhilise vastuolu üks avaldumisvorme. Võitlus välisturgude pärast.

5. Marxi taastootmisteorია arendamine V. I. Lenini poolt. Narodnikute ja «legaalsete marksistide» kriitika Lenini poolt ühiskondliku produkti realiseerimise küsimustes.

6. Majanduskriisid. Ületootmise majanduskriiside paratamatus kapitalismi tingimustes. Majanduskriiside perioodilisus. Ületootmiskriiside perioodilisuse materiaalne alus. Kapitalistliku taastootmise tsükliline iseloom. Tsüklifaasid. Agraarkriisid ja nende iseärasused. Kriisid ja kapitalismi vastuolude teravnemine. Kapitalismi kriisideta arenemise tänapäeva antimarksistlike teooriate kriitika.

B. MONOPOLISTLIK KAPITALISM — IMPERIALISM

15. t e e m a. Imperialismi majanduslikud põhitunnused

1. Tootmise kontsentreerumine ja monopolid. Kapitalismi tootlike jõudude arenemine XIX sajandi viimasel kolmandikul. Vaba konkurentsi asendumine monopolide valitsemisega. Monopolide põhivormid. Monopol ja konkurents. Konkurentsivõitluse teravnemine imperialismi ajastul ja selle vormid.

2. Finantskapital ja finantsoligarhia. Pangakapitali kontsentreerumine ja tsentraliseerumine. Pankade uus osa. Finantskapitali kujunemine. Finantskapitali osa monopoolset kõrge kasumi kindlustamises. Finantsoligarhia. Finantsoligarhia valitsemise vormid. Finantsoligarhia reaktsioonilise osa suurenemine imperialistlikes maades.

3. Kapitali väljavedu. Kapitali väljavedu on imperialismi iseloomulik joon. Kapitali väljaveo võimalikkus ja vajalikkus. Kapitali väljaveo vormid. Kapitali väljavedu kui monopoolset kõrge kasumi kindlustamise üks

vahendeid. Kapitali väljaveo tagajärjed kapitali väljavedavatele ja kapitali sissevedavatele maadele. Kapitali väljaveo iseärasused pärast Teist maailmasõda.

4. Maailma majanduslik jaotamine kapitalistide liitude vahel. Rahvusvaheliste monopolide tekkimine ja kasv. Tänapäeva suurimad rahvusvahelised monopolid. Rahvusvahelised monopolid kui imperialistide võitlusvahend võitluses maailmavalitsemise saavutamise pärast. Imperialismileeris kaupade müügiturgude, tooraineallikate ja kapitali rakendamise sfääride pärast peetava võitluse teravnemine.

5. Maailma territoriaalse jaotamise lõpuleviimine suurriikide vahel ja võitlus maailma ümberjaotamise pärast. Sõjad ja rahvamajanduse militariseerimine.

6. Imperialismi koloniaalsüsteemi tekkimine ja põhihood. Väliskapitali valitsemine asumaade ja sõltuvate riikide otsustavates rahvamajandusharudes. Asumaad kui metropolide agraar- ja tooraineripatsid. Asumaad kui müügiturud, kapitali rakendamise sfäärid ja imperialismi sõjalis-strateegilised tugialad.

Asumaade ning sõltuvate riikide rahvaste orjastamine ning röövimine imperialistlike riikide poolt on monopoolset kõrge kasumi kindlustamise üks peateid. Asumaade ja sõltuvate riikide töörahva hulkade olukord. Imperialistliku röövimise ühendamine orjanduslike ja feodaalsete ekspluateerimisvormidega. Rassiline diskrimineerimine. Talurahva laostumine ja vaesumine. Töölisklassi ekspluateerimise tugevnemine. Feodaalid ja kompradoorlik kodanlus on imperialismi sotsiaalne tugi asumaades ja sõltuvates riikides. Asumaade ja sõltuvate riikide rõhutatud rahvaste rahvuslik vabadusvõitlus imperialismi vastu.

7. Kapitalismi põhilise majandusseaduse toime imperialismi ajastul. Monopol kui monopoolset kõrge kasumi saamise majanduslik alus. Monopoolset kõrge kasumi allikad. Monopolihind ja väärtusseadus. Monopolihinnad kui monopoolset kõrge kasumi saamise üks põhilisi vahendeid ja töörahva vaesumise tegur.

16. t e e m a. Imperialismi ajalooline koht

1. V. I. Lenin imperialismi ajaloolisest kohast. Imperialism kui kapitalismi põhiomaduste arenemine ja otsene jätk. Ülemaailmse kapitalistliku majandussüsteemi kaju-

nemine. Imperialism on kapitalismi viimne staadium. Tootmise kõrgeim ühiskonnastamisaste, mis on võimalik kapitalismi tingimustes. Monopolide ike ja töörahva vaesumise suurenemine. Kapitalismi põhilise vastuolu teravnemine imperialismi ajastul.

2. Kapitalismi parasitism ja roiskumine imperialismi ajastul. Kaks vastuolulist tendentsi kapitalistliku tootmise arenemises. Mittetootmisalase tarbimise ja militarismi kasv. Materiaalse tootmise sfääris töötava elanikkonna osa vähenemine. Rantjeekihi tekkimine. Rea imperialistlike riikide muutumine rantjeeriikideks. Kapitali väljavedu on parasitism ruudus. Töölisliikumises esineva oportunisti majanduslik alus. Poliitiline reaktsioon kõigil aladel.

3. Imperialism on sotsialistliku revolutsiooni eelõhtu. Kõigi kapitalismi vastuolude teravnemine imperialismi ajastul.

4. Monopolistlik riigikapitalism. Riigiaparaadi allutamine kapitalistlike monopolide poolt ja tema kasutamine monopoolselt kõrgete kasumite kindlustamiseks. Riiklik omand imperialismi maades kui kapitalistliku omandi eriliik. Monopolistlik riigikapitalism ning töörahva ekspluaatimise ja vaesumise suurenemine. Monopolistlik riigikapitalism ja materiaalsete eelduste loomine kapitalismi asendamiseks sotsialismiga.

5. Imperialismi ajastu kapitalismi majandusliku ja poliitilise arenemise ebaühtluse seadus. V. I. Lenini teooria sotsialismi võidu võimalikkusest ühel maal eraldi. Lenini imperialismiteooria loov arendamine Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ja teiste maade kommunistlike parteide otsustes.

Kodanlike ja revisionistlike imperialismiteooriate kriitika.

17. t e e m a. Kapitalismi üldkriis

1. Kapitalismi üldkriisi olemus. Kapitalismi üldkriisi esimene etapp. Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon ja maailma lõhenemine kaheks süsteemiks: sotsialistlikuks ja kapitalistlikuks. Imperialismi koloniaalsüsteemi kriis. Turgude ja kapitali rakendamise sfääride probleemi teravnemine. Ettevõtete krooniline alakoormatus ja krooniline massiline tööpuudus. Ületootmiskriiside süvenemine ja muutused kapitalistliku tootmise tsükliks.

2. Kapitalismi üldkriisi süvenemine. Kapitalismi üld-

kriisi teine etapp. Rea Euroopa ja Aasia maade väljalangemine kapitalistlikust süsteemist. Sotsialismi maailmasüsteemi tekkimine. Ühtse maailmaturu lagunemine kaheks paralleelseks maailmaturuks. Kapitalistliku maailmaturu piiride ahenemine. Majandusliku arengu kaks joont. Kapitalismi arenemise ebaühtluse suurenemine.

Ameerika imperialismi ekspansioon. Kapitalistlike maade majanduse militariseerimise kasv. Imperialistlike sõdade ärahoidmise võimalikkus käesoleval ajastul. Kapitalistlike maade töölisklassi vaesumise suurenemine. Monopolide ikke suurenemine kapitalistlike maade põllumajanduses ja talurahva laostumine. Klassivõitluse arenemine kapitalismimaades.

3. Imperialismi koloniaalsüsteemi lagunemine. Rahvusliku vabadusliikumise tõus asumaades ja sõltuvates riikides. Imperialistlike riikide võitlus koloniaalse rõhumise säilitamise pärast. Kolonialismi uued vormid.

Käesolev ajastu on kapitalismi revolutsioonilise hävitamise ja kommunismi võidu ajastu.

III O S A

SOTSIALISTLIK TOOTMISVIIS

A. KAPITALISMILT SOTSIALISMILE ÜLEMINEKU AJAJÄRK

18. t e e m a. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk.

Sotsialismi võit NSV Liidus

1. Marksism-leninism proletaarse revolutsiooni paratamatusest ja kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgu vajalikkusest. Kapitalistlike tootmissuhete likvideerimine ja sotsialistlike tootmissuhete väljakujunemine kui selle majandusseaduse nõude täitmine, mille järgi tootmissuhted peavad vastama tootlike jõudude iseloomule. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku üldised seaduspärasused. Proletariaadi diktatuur kui sotsialistliku majanduse ülesehitamise vahend. Sotsialismile ülemineku vormide mitmekesisus. Sotsialismile ülemineku parlamentliku tee kasutamise võimalikkus. Sotsialismile arenemise mittekapitalistliku tee võimalikkus ühiskondlik-majanduslikult mahajäänud maades. Tänapäeva reformismi ja revisionismi kriitika sotsialismile ülemineku teede küsimuses.

2. Sotsialistliku tootmisviisi tekkimine. Tootmis-põhivahendite sotsialistlik natsionaliseerimine ja rahvamajanduse juhtivate positsioonide kättevõtmine. Sotsialistliku sektori loomine riigi majanduses. Sotsialismi majanduseaduste tekkimine. Sotsialistlik natsionaliseerimine NSV Liidus, Euroopa rahvademokraatia maades, Hiina Rahvavabariigis ja teistes Aasia rahvademokraatlikes maades. Ülemineku-ajajärgu majandussektorid. Ülemineku-ajajärgu mitmesektorilise majanduse iseärasused NSV Liidus ja rahvademokraatia maades. Sotsialistliku sektori juhtiv osa. Ülemineku-ajajärgu vastuolud. Klassid ja klasivõitlus ülemineku-ajajärgul.

3. Majanduspoliitika alused kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgul. NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninlik plaan. Uus majanduspoliitika NSV Liidus ja selle rahvusvaheline tähtsus. Majanduspoliitika Hiina Rahvavabariigis ja teistes rahvademokraatia maades.

4. Sotsialistlik industrialiseerimine. Sotsialistlik industrialiseerimine on tingitud majanduseaduste nõuetest. Suurtööstus on sotsialismi materiaalne alus. Rasketööstuse osa sotsialismi ülesehitamises. Sotsialistlik industrialiseerimismeetod. Rahvusvaheline tööjaotus sotsialistlike maade vahel ja industrialiseerimise iseärasused rahvademokraatia maades. Sotsialistlikuks industrialiseerimiseks vajalike vahendite allikad. Industrialiseerimise tempo NSV Liidus ja rahvademokraatia maades. Uue tehnika kasutuselevõtmine ja kaadri ettevalmistamise probleem. NSV Liidu muutumine mahajäänud agraarmaast eesrindlikuks tööstusriigiks. NSV Liidu sotsialistliku industrialiseerimise rahvusvaheline tähtsus. Industrialiseerimise edusammud rahvademokraatia maades.

Sotsialistlik industrialiseerimine ja tingimuste loomine töötajate materiaalse ja kultuurilise elutaseme tõstmiseks.

5. Põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine. Põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine on tingitud majanduseaduste nõuetest. Lenini kooperasiioniplaan. Põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise eeldused. Rasketööstuse arendamine on eesrindliku tehnika baasil põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise võti. Töötava talurahva koopereerumine. Kooperasiiooni vormide mitmekesisus maal. Põllumajanduslik artell on põllumajandusliku tootmiskooperasiiooni põhivorm. Koopereerumise iseärasused Hiina Rahvavabariigis ja teistes rahva-

demokraatia maades. Klassivõitlus külas ja selle iseärasused NSV Liidus ja rahvademokraatia maades.

Kõrgestimehhaniseeritud sotsialistliku suurpõllumajanduse loomine NSV Liidus. NSV Liidu põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise rahvusvaheline tähtsus. Põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise edusammud rahvademokraatia maades.

Põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine ja töötavale talurahvale tingimuste loomine jõukaks ja kultuurseks eluks.

6. Sotsialismi võit NSV Liidus. Üleminek mitmesektoriliselt majanduselt sotsialistliku majandussektori jagamata valitsemisele. Muutused ühiskonna klassistruktuuris. Rahvuste majandusliku ebavõrdsuse likvideerimine. Vastandlikkuse kaotamine linna ja maa vahel, vaimse ja füüsilise töö vahel. Tööraha hulkade loov tegevus sotsialismi ülesehitamisel. Kommunistliku partei juhtiv ja organiseeriv osa sotsialistliku ühiskonna ülesehitamises. NSV Liidu astumine sotsialismi ülesehitamise lõpuleviimise ja kommunismile järkjärgulise ülemineku ajajärku. NSV Liidus sotsialismi võidu rahvusvaheline tähtsus. Sotsialismi ülesehitamise edusammud rahvademokraatia maades.

B. RAHVAMAJANDUSE SOTSIALISTLIK SÜSTEEM

19. t e e m a. Sotsialismi materiaalne tootmisbaas

1. Sotsialismi materiaalse tootmisbaasi põhijooned. Sotsialismi materiaalse tootmisbaasi erinevus kapitalismi materiaalsest tootmisbaasist.

Sotsialistliku ühiskonna põhiline tootlik jõud. Tootmise alal töötajate olukord sotsialismi tingimustes. Töötajate kultuurilise ja tehnilise üldtaseme järjekindel ja kiire kasv.

2. Sotsialistlik tööstus on kõrgestikontsentreeritud ja tehniliselt eesrindlik tööstus. Sotsialistliku tööstuse juhtiv osa rahvamajanduses. Rasketööstus on sotsialistliku majanduse alus. Tootmise kombineerimine. Tööstusettevõtete spetsialiseerimine ja koopereerimine. Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise rahvamajanduslik tähtsus.

3. Sotsialistlik põllumajandus on maailma suurim ja kõrgestimehhaniseeritud põllumajandus. Mitmeharuline

majandus. Sotsialistlike põllumajanduslike ettevõtete spetsialiseerimine.

4. Sotsialistlik transport ja selle rahvamajanduslik tähtsus.

5. Tehniline progress ja selle osa sotsialistliku tootmise arendamises. Tehnilise progressi teed. Tootmisriistade ja tehnoloogiliste protsesside täiustamine. Tootmise mehhaniseerimine ja automatiseerimine. Rahvamajanduse elektrifitseerimine. Keemia kasutamine tootmises. NLKP Keskkomitee 1958. a. maipleenumi otsuse «Keemiatööstuse arendamise ning eriti sünteetiliste materjalide ja nendest valmistatava produktsiooni tootmise arendamise kiirendamisest elanikkonna ja rahvamajanduse vajaduste rahuldamiseks» rahvamajanduslik tähtsus. Aatomisese energia saamise ja rahuotstarbelise kasutamise meetodite avastamine. NLKP XX kongress teaduse ja tehnika uusimate saavutuste edasise rahvamajandusse juurutamise vajalikkusest.

6. Tootlike jõudude paigutus sotsialismi tingimustes.

20. t e e m a. Tootmisvahendite ühiskondlik omandus on sotsialismi tootmissuhete alus

1. Rahvamajanduse sotsialistlik süsteem ja sotsialistlik omandus. Sotsialistliku omanduse kaks vormi. Sotsialistlike ettevõtete kaks liiki. Üldrahvaliku, sotsialistliku omanduse juhtiv osa. Isiklik omand sotsialismi tingimustes.

2. Sotsialistlike tootmissuhete olemus. Sotsialistlikud tootmissuhted on tootlike jõudude arendamise peamine ja otsustav jõud. Tootlike jõudude ja tootmissuhete vahelise vastuolu iseloom sotsialismi tingimustes.

3. Ühiskondliku omanduse edasiarendamine ja tugevdamine on tootlike jõudude kasvu ja kommunistliku ülesehitamise vajalik tingimus.

21. t e e m a. Sotsialismi põhiline majandusseadus

1. Sotsialismi majandusseaduste iseloom. Sotsialismi majandusseaduste subjektivistliku ja fetišistliku käsitamise kriitika.

2. Sotsialismi põhilise majandusseaduse sisu. Sotsialistliku tootmise eesmärk. Sotsialistliku tootmise eesmärgi

saavutamise vahend. Sotsialismi põhiline majandusseadus ja sotsialistliku tootmise arendamine. Sotsialismi põhiline majandusseadus ja teised sotsialismi majandusseadused. Nõukogude rahva materiaalse ja kultuurilise elutaseme edasine tõstmine.

3. Sotsialistliku riigi majanduslik osa. Majandus ja poliitika sotsialistlikus ühiskonnas. Objektivsete majandusseaduste teaduslik tunnetamine on kommunistliku partei ja sotsialistliku riigi majanduspoliitika alus. Sotsialistliku riigi majandusliku osa põhjalik erinemine kodanliku riigi majanduslikust osast. Sotsialistliku riigi funktsioonid. Demokraatliku tsentralismi printsiip sotsialistliku majanduse juhtimisel. Kaasaegse revisionismi kriitika sotsialistliku riigi majandusliku osa küsimuses. Vastuolude iseloom sotsialismi tingimustes ja nende ületamise teed.

22. t e e m a. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus

1. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arendamise vajalikkus sotsialismi tingimustes. Tootmisvahendite sotsialistlik omandus on rahvamajanduse plaanipärase arendamise majanduslik alus. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seaduse sisu. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus ja sotsialismi põhiline majandusseadus. Rahvamajanduse arendamise tähtsamad proportsioonid. Rahvamajanduse plaanipärase arendamise võimatus kapitalismi tingimustes.

2. Rahvamajanduse planeerimine. Sotsialistliku planeerimise printsiibid. Tsentraliseeritud plaanilise juhtimise ja kohalike organite initsiatiivi ühendamise vajalikkus. Sotsialistliku planeerimise bilansimeetod.

3. Plaanimajanduse eelised. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise plaanilise juhtimise kogemuste kasutamine rahvademokraatia maades.

23. t e e m a. Ühiskondlik töö sotsialismi tingimustes. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindla kasvu seadus

1. Töö iseloom sotsialismi tingimustes. Tootmisvahendite ühiskondlik omandus on majanduslik alus, mis määrab ära töö iseloomu sotsialismi tingimustes. Otseselt ühis-

kondlik töö. Otseselt ühiskondliku töö iseärasused. Vajalik töö ja lisatöö sotsialismi tingimustes. Töö kui sotsialistliku ühiskonna liikmete kohustus. Õigus tööle.

2. Sotsialistlik töökooperatsioon ja selle erinevus kapitalistlikust töökooperatsioonist. Ühiskondlik tööjaotus sotsialismi tingimustes. Sotsialistlik töödistsipliin. Ainujuhtimine kui riiklike sotsialistlike ettevõtete ja asutuste juhtimise meetod. Sotsialistlik võistlus ja selle osa ühiskondliku tootmise arendamises. Sotsialistliku võistluse vormid.

3. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindel kasv on sotsialismi majandusseadus. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindla kasvu majandusseaduse sisu. Töövilkakuse kasvu allikad ja reservid. Tehnilise progressi osa töövilkakuse tõstmises. Töövilkakuse tõstmise tähtsus sotsialistliku tootmise suurendamisele ning töötajate materiaalse ja kultuurilise elutaseme edasisele tõstmisele.

24. teema. Kaubatootmine, väärtusseadus ja raha sotsialismi tingimustes

1. Kaubatootmine sotsialismi tingimustes. Kaubatootmise vajalikkus sotsialismi tingimustes. Kaubatootmine sotsialismi tingimustes on eriliiki kaubatootmine.

2. Kaup sotsialistlikus ühiskonnas ja selle omadused. Kauba tarbimisväärtus ja väärtus. Kaubas kehastunud töö kahesugune iseloom. Kauba väärtuse suurus. Individuaalne tööaeg ja ühiskondlikult vajalik tööaeg sotsialismi tingimustes. Lihtne töö ja komplitseeritud töö. Tooteühikule langevate elustöö ja asjastatud töö kulutuste süstemaatilise vähendamise vajalikkus.

3. Väärtusseadus sotsialismi tingimustes. Väärtusseaduse sisu sotsialismi tingimustes. Väärtusseaduse toime tootmissfääris ja ringlussfääris. Väärtusseaduse kasutamine sotsialistliku riigi poolt. Kaasaegse revisionismi kriitika sotsialistlikus majanduses väärtusseaduse poolt etendatava osa küsimuses.

4. Raha sotsialistlikus ühiskonnas. Raha olemus ja funktsioonid. Hind sotsialistlikus majanduses. Raha stabiilsuse kindlustamine sotsialismi tingimustes.

25. teema. Töö järgi jaotamise seadus. Palk sotsialismi tingimustes

1. Töö järgi jaotamine on sotsialismi majandusseadus. Töö järgi jaotamise majandusseaduse sisu. Töö järgi jaotamise majandusseadus ja sotsialismi põhiline majandusseadus. Töötajate materiaalne huvi oma töö tulemuste vastu. Sotsialism ja võrdsus. Võitlus väikekodanliku võrdsustamise vastu. Töö järgi jaotamise vormid.

2. Palk ja töö järgi jaotamise majandusseadus. Palga olemus sotsialismi tingimustes ja selle erinevus palgast kapitalismi tingimustes. Palga rahavormi vajalikkus sotsialismi tingimustes.

3. Palgavormid sotsialismi tingimustes. Töö normeermine. Tariifisüsteem.

4. Reaalpalga järjekindel kasv sotsialismi tingimustes. Reaalpalga tõstmise tegurid. Töövilkakas ja palk. Töötajate materiaalse huvitatuse printsiibi palgasüsteemis arvestamise vajalikkus. Töötajate reaalpalk ja reaalsissetulekud sotsialismi tingimustes. Reaalpalga järjekindel kasv kui töötajate elutaseme tõstmise tähtis tegur sotsialismi tingimustes.

26. teema. Isemajandamine ja rentaablus. Omahind ja hind

1. Isemajandamise olemus. Isemajandamine ja kokkuhoiurežiim. Väärtusseaduse kasutamine isemajandamise teostamisel. Isemajandamise põhiprintsiibid.

2. Isemajandava ettevõtte vahendite organiseerimine. Ettevõtte tootmiskandidid. Seadmete moraalne kulumine sotsialismi tingimustes. Amortisatsioonifond. Ringlusfondid. Käibevahendid. Omad ja laenatud käibevahendid. Põhifondide ja käibevahendite kasutamise efektiivsuse tõstmise teed.

3. Toodangu väärtus ja omahind. Omahinna struktuur. Omahinna alandamise teed. Toodangu omahinna alandamise rahvamajanduslik tähtsus. Hind riiklikus tööstussektoris.

4. Isemajandamine ja rentaablus. Ettevõtete rentaablus. Rahvamajanduslik rentaablus. Ühiskonna puhastulu. Riikliku ettevõtte puhastulu. Riigi tsentraliseeritud puhastulu.

27. t e e m a. Põllumajanduse sotsialistlik süsteem

1. Sotsialistliku põllumajanduse koht ja osa meie maa rahvamajanduses. Riikliku omanduse otsustav osa kolhoositootmise arendamises. Masina-traktorijaamade ajalooline osa. Kolhoosikorra edasiarendamine ja masina-traktorijaamade reorganiseerimine. Remondi- ja tehnikajamade loomine ja nende funktsioonid. NLKP Keskkomitee 1958. a. veebruaripleenumi otsuse «Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest» rahvamajanduslik tähtsus.

2. Kolhoosid kui sotsialistlik majandusvorm. Kolhooside ühismajapidamine. Tootmisvahendid kolhoosides. Jagamatu fond. Kolhoositootmise planeerimine. Töö organiseerimine ja tasustamine kolhoosides. Normipäev. Materiaalse huvitatuse printsiip kolhoosnikute töö tasustamisel.

3. Kolhoositootmise toodang. Kolhoositoodangu väärtus ja omahind. Kolhoositootmise rentaablus. Isemajandamise organiseerimise ülesanne kolhoosides. Kolhoositootmise toodangu jaotamine. Kolhooside kaubatoodang. Põllumajandussaaduste riiklik varumine. Kolhoositootmise põllumajandussaaduste varumishinnad. NLKP Keskkomitee 1958. a. juunipleenumi otsuse «Müügikohustuste ja masina-traktorijaamade töö eest naturaaltasu maksmise kaotamisest ning põllumajandussaaduste varumise uuest korrast, varumise hindadest ja tingimustest» rahvamajanduslik tähtsus.

Kolhoosnikute isiklik abimajapidamine.

4. Diferentsiaalrent sotsialismi tingimustes ja selle erinevus diferentsiaalrendist kapitalismi tingimustes. Diferentsiaalrendi kujunemise põhjus, tingimused ja allikad sotsialismi tingimustes. Diferentsiaalrent I ja II.

5. Sovhoosid on sotsialistlikud riiklikud põllumajanduslikud ettevõtted. Sovhooside arendamine ja nende rentaabluse tõstmise teed.

28. t e e m a. Kaubandus sotsialismi tingimustes

1. Kaubanduse vajalikkus sotsialismi tingimustes. Kaubanduse olemus sotsialistlikus ühiskonnas. Kaubanduse eelised sotsialismi tingimustes, võrreldes kapitalistliku kaubandusega. Kaubanduse mõju tootmisele.

2. Kaubanduse vormid sotsialismi tingimustes. Riikliku kaubanduse juhtiv osa. Kaubanduse edasiarendamise vajalikkus.

3. Ringluskulud sotsialismi tingimustes ja nende erinevus kapitalistlikest ringluskuludest. Ringluskulude vähendamise vajalikkus. Hulgi- ja jaehinnad. Laiatarbekaupade hindade alandamine kui töötajate heaolu tõstmise tegur.

4. Väliskaubandus sotsialismi tingimustes. Väliskaubanduse monopol ja selle tähtsus.

29. t e e m a. Riigieelarve, krediit ja raharinglus sotsialismi tingimustes

1. Sotsialistliku ühiskonna rahandus. Rahanduse materiaalne alus. Rahanduse osa sotsialistliku rahvamajanduse arendamises.

2. Sotsialistliku ühiskonna riigieelarve. Sotsialistliku riigi eelarve erinevus kapitalistlike maade eelarvest. Riigieelarve tulud ja kulud.

3. Krediit sotsialismi tingimustes ja selle erinevus kapitalistlikust krediidist. Krediidivormid. Protsent sotsialismi tingimustes. Pangad sotsialistlikus ühiskonnas. Riigipank ja tema funktsioonid. Pikaajaliste mahutuste pangad. Riiklikud hoiukassad.

4. Raharinglus sotsialismi tingimustes. Raharingluse planeerimine. Riiklik valuutamonopol sotsialismi tingimustes.

30. t e e m a. Sotsialistlik taastootmine

1. Sotsialistliku taastootmise olemus. Sotsialistlik taastootmine kui ühiskondliku produkti, tööjõu ja sotsialistlike tootmissuhete taastootmise ühtsus. Sotsialistliku taastootmise eelised kapitalistliku taastootmisega võrreldes.

2. Sotsialistliku ühiskonna natsionaalne rikkus. Ühiskondlik koguprodukt ja selle koostisosad. Ühiskondliku koguprodukti allikas. Materiaalse tootmise sfääris rakendatava töö hulga suurendamise vajalikkus. Sotsialistliku ühiskondliku tootmise kaks alajaotust. Tootmisvahendite tootmise ülekaalukas kasv tarbeesemete tootmisega võrreldes on laiendatud taastootmise majandusseadus. Raske-tööstus on sotsialistliku laiendatud taastootmise mate-

riaalne alus. Vahetus ühiskondliku tootmise I ja II alajaotuse vahel ning alajaotustes endis.

3. Natsionaalne tulu sotsialistlikus ühiskonnas. Natsionaalse tulu erinevus sotsialismi tingimustes natsionaalsest tulust kapitalismi tingimustes. Natsionaalse tulu järjekindel kasv sotsialismi tingimustes. Natsionaalse tulu pideva kasvu tegurid.

4. Ühiskondlike fondide kujundamine ja otstarve sotsialismi tingimustes. Ühiskondliku koguprodukti ja natsionaalse tulu jaotamine sotsialistlikus ühiskonnas. Sotsialismi põhiline majandusseadus ja natsionaalse tulu jaotamine. Riigieelarve osa natsionaalse tulu jaotamises. Tarbimisfond ja akumulatsioonifond. Sotsialistliku akumulatsiooni erinevus kapitalistlikust akumulatsioonist. Ühiskonna puhastulu on laiendatud taastootmise allikas. Sotsialistliku akumulatsiooni seadus. Akumulatsioon ja tarbimine sotsialismi tingimustes. Sotsialistlik rahvastusseadus.

31. t e e m a. Sotsialismilt kommunismile järkjärguline üleminek

1. Marksistlik-leninlik õpetus kommunistliku ühiskonna kahest faasist. Kommunistliku ühiskonna ülesehitamise teid käsitlevate põhiteeside väljatöötamine V. I. Lenini poolt. Kommunism ja riik.

2. Kommunismi materiaalse tootmisbaasi loomine. Kommunismi materiaalse tootmisbaasi loomise teed. Tehnilise progressi osa kommunismi materiaalse tootmisbaasi loomises. Tööviljakuse tõus on kommunismi võidu otsustav tingimus.

3. NSV Liidu põhiline majanduslik ülesanne. NSV Liidu põhilise majandusliku ülesande lahendamise teed. NSV Liidu põhilise majandusliku ülesande lahendamise tähtsus kommunismi ülesehitamisele.

4. Ühiskondliku sotsialistliku omanduse edasine tugevdamine ja arendamine. Linna ja maa vahelise olulise erinevuse kaotamise teed. Ühiskonna edasise kultuurilise kasvu vajalikkus. Vaimse ja füüsilise töö vahelise olulise erinevuse kaotamise teed. Üleminek kommunistlikule printsiibile «igapähele tema võimete kohaselt, igapähele tema tarviduste järgi».

5. Kommunistliku partei juhtiv osa võitluses kommu-

nismi ülesehitamise eest. Rahvahulkade osa kommunismi ülesehitamises. Sotsialistlik riik on kommunistliku ühiskonna ülesehitamise peamine vahend. NSV Liidus kommunismi ehitamise rahvusvaheline tähtsus.

*

32. t e e m a. Ülemaailmse sotsialistliku majandussüsteemi kujunemine ja arenemine

1. Rahvademokraatlikud revolutsioonid ning rea Euroopa ja Aasia maade väljalangemine kapitalistlikust süsteemist. Ülemaailmse sotsialistliku majandussüsteemi tekkimine. Sotsialismi väljumine ühe maa raamidest on käesoleva ajastu iseloomulik joon.

2. Rahvusvaheliste majanduslike suhete uus, sotsialistlik tüüp. Ülemaailmse sotsialistliku majandussüsteemi hulka kuuluvate maade vahel majanduslike sidemete organiseerimine sotsialismi majandusseaduste nõuete baasil. Sotsialistlik rahvusvaheline tööjaotus. Tootmise spetsialiseerimine sotsialistliku leeri maades ja nendevaheline koopereerimine. Rahvamajandusplaanide kooskõlastamine. Igaüks vastastikune abistamine ja nõrgaltarenenud maade tõstmine eesrindlike maade tasemele. Vastastikuse Majandusliku Abistamise Nõukogu.

3. Ülemaailmse sotsialistliku majandussüsteemi hulka kuuluvate maade majandusliku koostöö põhivormid. Väliskaubanduse tähtsus. Krediidide andmine kui sotsialistliku leeri maade majandusliku koostöö vorm. Vastastikune teaduslik-tehniline abi. Koostöö kaadri ettevalmistamise alal. Nõukogude Liidu osa rahvademokraatlia maadele majandusliku abi andmises. Sotsialistliku leeri maade vennalik sõprus ja tihe koostöö kui rahvademokraatia maades sotsialismi eduka ehitamise otsustav tingimus. Kaasaegse revisionismi kriitika sotsialistliku leeri maade vastastikuste suhete küsimuses.

4. Maailmamajanduse kahe süsteemi — sotsialistliku ja kapitalistliku süsteemi vaheline võistlus. Nende rahuliku kooseksisteerimise võimalikkus. Ülemaailmse sotsialistliku majandussüsteemi otsustavad eelised ülemaailmse kapitalistliku majandussüsteemiga võrreldes.

POLIITILISE ÖKONOOMIA KURSUSE KIRJANDUS

1. teema. Poliitilise ökonoomia aine

- K. Marx, Poliitilise ökonoomia kriitikast. Eessõna. Gospolitzdat, 1953 (v. k.).
K. Marx, Kapital, I kd. Eessõna esimesele trükile. Järelsõna teisele trükile. Tallinn, 1953.
V. I. Lenin, Retsensioon. A. Bogdanov, Majandusteaduse lühikursus. Teosed, 4. kd.
Poliitiline ökonoomia. Öpik. Gospolitzdat, 1958* (v. k.).

I O S A

KAPITALISMIEELSED TOOTMISVIISID

2. teema. Ürgkogukondlik tootmisviis

- F. Engels, Töö osa ahvi kujunemisel inimeseks. Tallinn, 1958.
F. Engels, Perekonna, eraomanduse ja riigi tekkimine, IX ptk. Tallinn, 1958.

3. teema. Orjanduslik tootmisviis

- F. Engels, Perekonna, eraomanduse ja riigi tekkimine, V ja IX ptk. Tallinn, 1958.
F. Engels, Anti-Dühring. Teine osa, IV ptk. Tallinn, 1954.
V. I. Lenin, Riigist. Teosed, 29. kd.

4. teema. Feodaalne tootmisviis

- K. Marx, Kapital, III kd., 47. ptk., § 2—4 (v. k.).
F. Engels, Feodalismi lagunemisest ja kodanluse arenemisest.
K. Marx ja F. Engels, Teosed, XVI kd., I osa (v. k.).
V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, III ptk., I osa. Teosed, 3. kd.

II O S A

KAPITALISTLIK TOOTMISVIIS

A. Monopolismieelne kapitalism

5. teema. Kaubatootmine. Kaup ja raha

- K. Marx, Kapital, I kd., 1. ja 3. ptk. Tallinn, 1953.
V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, I ptk., I osa. Teosed, 3. kd.
V. I. Lenin, Karl Marx, osa «Väärtus». Teosed, 21. kd.

* Soovitatakse kursuse kõigi teemade juurde.

6. teema. Kapital ja lisaväärtus. Kapitalismi põhiline majandusseadus

- K. Marx, Kapital, I kd., 4. ptk., § 3; ptk. 5, 6, 8, § 1; 10. ptk. Tallinn, 1953.
- V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, V ptk., osad V, VI; VI ptk., osad I, III—VII; VII ptk., osad I, XII. Teosed, 3. kd.
- V. I. Lenin, Karl Marx, osa «Lisaväärtus». Teosed, 21. kd.
- V. I. Lenin, Töölise palgad ja kapitalistide kasum Venemaal. Teosed, 18. kd.
- V. I. Lenin, Tööpäev Moskva kubermangu vabrikutes. Teosed, 18. kd.
- V. I. Lenin, Higi väljapressimise «teaduslik» süsteem. Teosed, 18. kd.

7. teema. Palk

- K. Marx, Kapital, I kd., ptk. 17, 18, 19. Tallinn, 1953.
- V. I. Lenin, Streigivõitlus ja palk. Teosed, 18. kd.

8. teema. Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi vaesumine

- K. Marx, Kapital, I kd., ptk. 21, 23, § 1; 24. ptk., § 7. Tallinn, 1953.
- V. I. Lenin, Vaesumine kapitalistlikus ühiskonnas. Teosed, 18. kd.
- V. I. Lenin, Arvude keel. Teosed, 19. kd.

9. teema. Kapitali ringkäik ja käive

- K. Marx, Kapital, II kd., 8. ptk., § 1. Tallinn, 1958.

10. teema. Keskmise kasum ja tootmishind

- K. Marx, Kapital, III kd., ptk. 1, 9 (v. k.).
- V. I. Lenin, Karl Marx. Teosed, 21. kd., lk. 48—49.

11. teema. Kaubanduskapital ja kaubanduskasum

- K. Marx, Kapital, III kd., ptk. 16, 17 (v. k.).

12. teema. Laenukapital ja laenuprotsent. Raharinglus

- K. Marx, Kapital, III kd., ptk. 21, 27 (v. k.).

13. teema. Maarent. Kapitalismi arenemine põllumajanduses

- K. Marx, Kapital, III kd., ptk. 39, 45 (v. k.).
- V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, II ptk., XIII osa. Teosed, 3. kd.
- V. I. Lenin, Agraarküsimus ja «Marxi arvustajad», ptk. I, II. Teosed, 5. kd.
- V. I. Lenin, Marksistlikud vaated agraarküsimusele Euroopas ja Venemaal, osa «Rent». Teosed, 6. kd.

14. teema. Ühiskondliku kapitali taastootmine ja majanduskriisid

- K. Marx, Kapital, II kd., 18. ptk., § 1; 20. ptk., § 1—8; 21. ptk., § 3 (esimene näide). Tallinn, 1958.
- F. Engels, Anti-Dühring, III osa, II ptk. Tallinn, 1954.
- V. I. Lenin, Niinimetatud turgude-küsimuse kohta. Teosed, 1. kd., lk. 64—73.

V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, I ptk., osad VI, VIII. Teosed, 3. kd.

V. I. Lenin, Kriisi õppetunnid. Teosed, 5. kd.

B. Monopolistlik kapitalism — imperialism

V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, VIII ptk., V osa. Teosed, 3. kd.

V. I. Lenin, Tootmise kontsentratsioon Venemaal. Teosed, 18. kd.

V. I. Lenin, Euroopa Ühendriikide loosungist. Teosed, 21. kd.

V. I. Lenin, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium. Teosed, 22. kd.

V. I. Lenin, Imperialism ja sotsialismi lõhenemine. Teosed, 23. kd.

V. I. Lenin, VK(b)P programmi projekt. Teosed, 29. kd.

V. I. Lenin, Kommunistliku Internatsionaali II kongress. Ettekanne rahvusvahelisest olukorrast ja Kommunistliku Internatsionaali põhiülesannetest. Teosed, 31. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.

Moskvas 14.—16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest. Tallinn, 1957.

J. V. Stalin, Kommunistliku Internatsionaali Täitevkomitee VII laiendatud pleenum. Lõppsõna, II osa, § 1. Teosed, 9. kd.

J. V. Stalin, Keskkomitee poliitiline aruanne ÜK(b)P XVI kongressile, I osa. Teosed, 12. kd.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XX kongressile. Tallinn, 1956.

N. S. Hruštšov, Nelikümmend aastat Suurest Sotsialistlikust Oktoobrirevolutsioonist. Tallinn, 1957.

III OSA

SOTSIALISTLIK TOOTMISVIIS

A. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk

K. Marx, Gotha programmi kriitika, IV ptk. Tallinn, 1957.

V. I. Lenin, VSDTP VI ülevenemaaline («Praha») konverents. Konverentsi resolutsioonid. Hiina revolutsioonist. Teosed, 17. kd., lk. 432.

V. I. Lenin, Demokraatia ja narodniklus Hiinas. Teosed, 18. kd.

V. I. Lenin, Aasia ärkamine. Teosed, 19. kd.

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, V ptk., § 2. Teosed, 25. kd.

V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd.

V. I. Lenin, Majandus ja poliitika proletariaadi diktatuuri ajajärgul. Teosed, 30. kd.

V. I. Lenin, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.

Moskvas 14.—16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest. Tallinn, 1957.

- Rahvademokraatia maade kommunistlike ja töölisparteide kongresside ning Keskkomitee pleenumite otsused (v. k.).
- Mao Tse - d u n g, Rahva sisevastuolude õige lahendamise küsimusest. «Praktikast ja vastuoludest». Tallinn, 1958.
- J. V. S t a l i n, ÜK(b)P XIV kongress. Keskkomitee poliitiline aruanne, II osa. Teosed, 7. kd.
- J. V. S t a l i n, ÜK(b)P XV kongress. Keskkomitee poliitiline aruanne, II osa. Teosed, 10. kd.
- J. V. S t a l i n, Meie maa industrialiseerimisest ja parempoolsest kalalakust ÜK(b) Parteis, I. osa. Teosed, 11. kd.
- J. V. S t a l i n, NSV Liidu Konstitutsiooni projektist, II ptk. Leninismi küsimusi. Tallinn, 1952.
- N. S. H r u š t š o v, Nelikümmend aastat Suurest Sotsialistlikust Oktoobrirevolutsioonist. Tallinn, 1957.

B. Rahvamajanduse sotsialistlik süsteem

19. teema. Sotsialismi materiaalne tootmisbaas

- V. I. L e n i n, Teaduslik-tehniliste tööde plaani visand. Teosed, 27. kd. Tööstuse edasise tõusu saavutamise, tehnilise progressi ja tootmise organiseerimise parandamise ülesandeist. NLKP Keskkomitee 1955. a. juulipleenumi otsused. Tallinn, 1955.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.
- Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise seadus. Tallinn, 1957.
- Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 26. veebruaril 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1958.
- Keemiatööstuse arendamise ning eriti sünteetiliste materjalide ja nendest valmistatava produktsiooni tootmise arendamise kiirendamisest elanikkonna ja rahvamajanduse vajaduste rahuldamiseks. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 7. mail 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1958.

20. teema. Tootmisvahendite ühiskondlik omandus on sotsialismi tootmissuhete alus

- K. M a r x ja F. E n g e l s, Kommunistliku partei manifest, II osa. Tallinn, 1955.
- V. I. L e n i n, Teine ülevenemaaline tööliste ja soldatite saadikute nõukogude kongress. Ettekanne maaküsimuse kohta. Teosed, 26. kd.
- V. I. L e n i n, Pankade natsionaliseerimise elluviimise ja sellega seoses vajalike abinõude dekreedid projekt. Teosed, 26. kd.
- V. I. L e n i n, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd.
- Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 26. veebruaril 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1958.
- Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Konstitutsioon (Põhiseadus), I ptk. Tallinn, 1957.
- J. V. S t a l i n, Sotsialismi majandusprobleemid NSV Liidus, L. D. Jarošenko vigadest, I punkt. Tallinn, 1953.

21. teema. Sotsialismi põhiline majandusseadus

- F. Engels, Anti-Dühring, III osa, II ptk. Tallinn, 1954.
- V. I. Lenin, Kõne rahvamajandusnõukogude I kongressil. Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin, VK(b)P programmi projekt, § 2. Teosed, 29. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.
- Riiklike pensionide seadus. Tallinn, 1956.
- Madalapalgaliste töölise ja teenistujate töötasu tõstmise kohta. NSV Liidu Ministrite Nõukogu, NLKP Keskkomitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu määrus 8. septembrist 1956. «Rahva Hää!», 9. septembril 1956.
- Elamuehituse arendamisest NSV Liidus. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus. «Rahva Hää!», 2. augustil 1957.
- Keemiatööstuse arendamise ning eriti sünteetiliste materjalide ja nendest valmistatava tootmise arendamise kiirendamisest elanikkonna ja rahvamajanduse vajaduste rahuldamiseks. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 7. mail 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1958.
- J. V. Stalin, Sotsialismi majandusprobleemid NSV Liidus. I. Küsimus sotsialismi tingimustes toimivate majandusseaduste iseloomust. Tallinn, 1953.
- N. S. Hruštšov, Nelikümmend aastat Suurest Sotsialistlikust Oktoobrirevolutsioonist. Tallinn, 1957.

22. teema. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus

- V. I. Lenin, VIII ülevenemaaline nõukogude kongress. 2. Ettekanne Rahvakomissaride Nõukogu tegevuse kohta. Teosed, 31. kd.
- V. I. Lenin, Ühtsest majandusplaanist. Teosed, 32. kd.
- Põllumajanduse planeerimise praktika muutmisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 9. märtsist 1955. Tallinn, 1955.
- NLKP XX kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani kohta aastaks 1956—1960. Tallinn, 1956.
- NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise perspektiivplaani väljatöötamisest. «Rahva Hää!», 26. septembril 1957.
- J. V. Stalin, Sotsialismi majandusprobleemid NSV Liidus. I. Küsimus sotsialismi tingimustes toimivate majandusseaduste iseloomust. Tallinn, 1953.

23. teema. Ühiskondlik töö sotsialismi tingimustes. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindla kasvu seadus

- V. I. Lenin, Kuidas organiseerida võistlust? Teosed, 26. kd.
- V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin, Suur algatus. Teosed, 29. kd.
- V. I. Lenin, Põlise elulaadi purustamiselt uue loomisele. Teosed, 30. kd.
- V. I. Lenin, Töödistsipliinist. Teosed, 30. kd.

V. I. Lenin, Oktoobrirevolutsiooni neljandaks aastapäevaks. Teosed, 33. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.

24. teema. Kaubatootmine, väärtusseadus ja raha sotsialismi tingimustes

V. I. Lenin, Toitlusmaksust. Teosed, 32. kd.

V. I. Lenin, Kulla tähendusest nüüd ja pärast sotsialismi täielikku võitu. Teosed, 33. kd.

25. teema. Töö järgi jaotamise seadus. Palk sotsialismi tingimustes

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, V ptk., § 3, 4. Teosed, 25. kd.

V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd.

Tööstuse edasise tõusu saavutamise, tehnilise progressi ja tootmise organiseerimise parandamise ülesandeist. NLKP Keskkomitee 1955. a. juulipleenumi otsused. Tallinn, 1955.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.

Madalapalgaliste tööliste ja teenistujate töötasu tõstmise kohta. NSV Liidu Ministrite Nõukogu, NLKP Keskkomitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu määrus 8. septembrist 1956. «Rahva Hää!», 9. septembril 1956.

NLKP Keskkomitees, NSV Liidu Ministrite Nõukogus ja ÜAÜKN-is. Reas rasketööstusharudes tööliste ja teenistujate üleviimisest 1958. aastal seitsme- ja kuuetunnisele tööpäevale ja töötasu reguleerimisest. «Rahva Hää!», 22. aprillil 1958.

26. teema. Isemajandamine ja rentaablus. Omahind ja hind

V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd.

V. I. Lenin, Uuest majanduspoliitikast, § 2. Teosed, 33. kd.

NSV Liidu Riigipanga osast ja ülesannetest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee määrus 21. augustist 1954. Ettevõtete direktorite õiguste laiendamisest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 9. augustist 1955. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrused tööstus- ja ehitusküsimustes. Gospolitizdat, 1956 (v. k.).

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.

Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise seadus. Tallinn, 1957.

27. teema. Põllumajanduse sotsialistlik süsteem

V. I. Lenin, Kõne põllutöökoosmuunide ja põllunduslike artellide I kongressil 4. detsembril 1919. Teosed, 30. kd.

V. I. Lenin, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd.

NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise abinõudest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 7. septembril 1953. a. sm. N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1953.

Põllumajanduse planeerimise praktika muutmisest. NLKP Keskkomitee

ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 9. märtsist 1955. Tallinn, 1955.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.

NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Põllumajandusliku artelli põhikirjast ning kolhoosnike initsiatiivi edasise suurendamisest kolhoositootmise organiseerimisel ja artelli asjade juhtimisel. Kolhoosnike igakuisest avansseerimisest ja lisatöötasu maksmisest kolhoosides. «Rahva Hääl», 10. märtsil 1956.

Kolhoosnike, tööliste ja teenistujate majapidamiste põllumajandus- saaduste riiklike müügikohustuste kaotamisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 4. juulist 1957. «Rahva Hääl», 5. juulil 1957.

Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 26. veebruaril 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1958.

NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Müügikohustuste ja masina-traktorijaamade töö eest naturaaltasu maksmise kaotamisest ning põllumajandussaaduste varumise uuest kor- rast, varumise hindadest ja tingimustest. «Rahva Hääl», 2. juu- lil 1958.

J. V. Stalin, NSV Liidu agraripoliitika küsimustest, V osa. Teo- sed, 12. kd.

N. S. Hruštšov, Lähemal aastail järele jõuda Ameerika Ühendrii- kidele liha, või ja piima tootmises iga elaniku kohta. Tal- linn, 1957.

N. S. Hruštšov, Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-trakto- rijaamade reorganiseerimisest. Ettekanne ja lõppsõna NSV Liidu Ülemnõukogu viienda koosseisu esimesel istungjärgul 27. ja 31. märtsil 1958. Kolhoosikorra edasiarendamise ja masina- traktorijaamade reorganiseerimise seadus. Tallinn, 1958.

N. S. Hruštšov, Müügikohustuste ja masina-traktorijaamade töö eest naturaaltasu maksmise kaotamisest ning põllumajandus- saaduste varumise uuest korrast, varumise hindadest ja tingi- mustest. Ettekanne NLKP Keskkomitee pleenumil 17. juunil 1958. Müügikohustuste ja masina-traktorijaamade töö eest naturaal- tasu maksmise kaotamisest ning põllumajandussaaduste varu- mise uuest korrast, varumise hindadest ja tingimustest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 18. juunil 1958 sel- timees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1958.

28. teema. Kaubandus sotsialismi tingimustes

V. I. Lenin, Kulla tähendusest nüüd ja pärast sotsialismi täielikku võitu. Teosed, 33. kd.

V. I. Lenin, Väliskaubanduse monopolist. Teosed, 33. kd.

V. I. Lenin, Uuest majanduspoliitikast, § 2. Teosed, 33. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.

NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Uhiskondliku toitlustamise ettevõtete töö parandamise abinõudest. «Rahva Hääl», 13. märtsil 1956.

29. teema. Riigieelarve, krediit ja raharinglus sotsialismi tingimustes

- V. I. Lenin, Ähvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda, osa «Pankade natsionaliseerimine». Teosed, 25. kd.
- V. I. Lenin, IX ülevenemaaline nõukogude kongress. 2. IX ülevenemaalise nõukogude kongressi poolt vastu võetud juhend majandustöö küsimuste kohta, 4. punkt. Teosed, 33. kd.
- NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Rubla kursi üleviimisest kulla alusele ja rubla kursi tõstmisest välisvaluutade suhtes. «Rahva Hää!», 1. märtsil 1950.
- Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu 1958. aasta riigieelarve seadus. «Rahva Hää!», 21. detsembril 1957.
- Nõukogude Liidu töötajate hulgas tellimise korras realiseeritavatest riigilaenudest. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 19. aprillist 1957. «Rahva Hää!», 20. aprillil 1957.

30. teema. Sotsialistlik taastootmine

- K. Marx, Gotha programmi kriitika, I ptk., 3. punkt. Tallinn, 1957.
- V. I. Lenin, Niinimetatud turgude-küsimuse kohta, III osa. Teosed, 1. kd.
- V. I. Lenin, Kiri V Ülevenemaalisele Ametiühingute Kongressile. Teosed, 33. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.
- N. S. Hruštšov, Nelikümmend aastat Suurest Sotsialistlikust Oktoobrirevolutsioonist. Tallinn, 1957.

31. teema. Sotsialismilt kommunismile järkjärguline üleminek

- V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, V ptk. Teosed, 25. kd.
- V. I. Lenin, Suur algatus. Teosed, 29. kd.
- V. I. Lenin, Põlise elulaadi purustamiselt uue loomisele. Teosed, 30. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.
- Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 26. veebruaril 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1958.
- N. S. Hruštšov, Nelikümmend aastat Suurest Sotsialistlikust Oktoobrirevolutsioonist. Tallinn, 1957.

32. teema. Ülemaailmse sotsialistliku majandussüsteemi kujunemine ja arenemine

- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956.
- NSV Liidu valitsuse deklaratsioon Nõukogude Liidu ja teiste sotsialistlike riikide vahel sõpruse ning koostöö arendamise ja edasise tugevdamise alustest. «Rahva Hää!», 1. novembril 1956.
- Moskvas 14.—16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest. Tallinn, 1957.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XX kongressile. Tallinn, 1956.
- N. S. Hruštšov, Nelikümmend aastat Suurest Sotsialistlikust Oktoobrirevolutsioonist. Tallinn, 1957.

Poliitilise ökonomia kursuse

TUNNIPLAAN

(140 tundi)

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Tundide arv	
		loen- gud	semi- narid
1	Poliitilise ökonomia aine	2	2
	<i>I osa</i>		
	Kapitalismieelsed tootmisviisid		
2	Ürgkogukondlik tootmisviis	—	—
3	Orjanduslik tootmisviis	—	—
4	Feodaalne tootmisviis	—	—
	<i>II osa</i>		
	Kapitalistlik tootmisviis		
	A. Monopolismieelne kapitalism		
5	Kaubatootmine. Kaup ja raha	4	4
6	Kapital ja lisaväärtus. Kapitalismi põhiline majandusseadus	4	4
7	Palk	2	—
8	Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi vaesumine	4	4
9	Kapitali ringkäik ja käive	2	—
10	Keskmine kasum ja tootmishind	6	4
11	Kaubanduskapital ja kaubanduskasum		
12	Laenukapital ja laenuprotsent. Raharinglus		
13	Maarent. Kapitalismi arenemine põllumajanduses	6	4
14	Ühiskondliku kapitali taastootmine ja majanduskriisid		
	Kokku poliitilise ökonomia aine ja monopolismieelse kapitalismi kohta	30	22
	B. Monopolistlik kapitalism — imperialism		
15	Imperialismi majanduslikud põhitunnused	12	6
16	Imperialismi ajalooline koht		
17	Kapitalismi üldkriis		
	ÜLDSE aine ja kapitalistliku tootmisviisi kohta	42	28

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Tundide arv	
		loen- gud	seminarid
	<i>III osa</i>		
	Sotsialistlik tootmisviis		
	A. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk		
18	Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk. Sotsialismi võit NSV Liidus	6	4
	B. Rahvamajanduse sotsialistlik süsteem		
19	Sotsialismi materiaalne tootmisbaas	2	—
20	Tootmisvahendite ühiskondlik omandus on sotsialismi tootmissuhete alus	} 6	6
21	Sotsialismi põhiline majandusseadus		
22	Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus		
23	Ühiskondlik töö sotsialismi tingimustes. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindla kasvu seadus . .	2	2
24	Kaubatootmine, väärtusseadus ja raha sotsialismi tingimustes	4	4
25	Töö järgi jaotamise seadus. Palk sotsialismi tingimustes	2	—
26	Isemajandamine ja rentaablus. Omahind ja hind	4	4
27	Põllumajanduse sotsialistlik süsteem	4	2
28	Kaubandus sotsialismi tingimustes	2	—
29	Riigieelarve, krediit ja raharinglus sotsialismi tingimustes	2	—
30	Sotsialistlik taastootmine	4	4
31	Sotsialismilt kommunismile järkjärguline üleminek	2	2
32	Ülemaailmse sotsialistliku majandussüsteemi kujunemine ja arenemine	2	—
	ÜLDSE sotsialistliku tootmisviisi kohta	42	28
	ÜLDSE kursuse kohta	84	56

Poliitilise ökonomia kursuse

TUNNIPLAAN

(150 tundi)

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Tundide arv	
		loen- gud	semi- narid
1	Poliitilise ökonomia aine	2	2
	<i>I osa</i>		
	Kapitalismieelsed tootmisviisid		
2	Ürgkogukondlik tootmisviis	—	—
3	Orjanduslik tootmisviis	—	—
4	Feodaalne tootmisviis	—	—
	<i>II osa</i>		
	Kapitalistlik tootmisviis		
	A. Monopolismieelne kapitalism		
5	Kaubatootmine. Kaup ja raha	4	6
6	Kapital ja lisaväärtus. Kapitalismi põhiline majandusseadus	4	4
7	Palk	2	—
8	Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi vaesumine	4	4
9	Kapitali ringkäik ja käive	2	—
10	Keskmine kasum ja tootmishind	6	4
11	Kaubanduskapital ja kaubanduskasum		
12	Laenukapital ja laenuprotsent. Raharinglus		
13	Maarent. Kapitalismi arenemine põllumajanduses	6	4
14	Ühiskondliku kapitali taastootmine ja majanduskriisid		
	Kokku poliitilise ökonomia aine ja monopolismieelse kapitalismi kohta	30	24
	B. Monopolistlik kapitalism — imperialism		
15	Imperialismi majanduslikud põhitunnused	12	8
16	Imperialismi ajalooline koht		
17	Kapitalismi üldkriis		
	ÜLDSE aine ja kapitalistliku tootmisviisi kohta	42	32

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Tundide arv	
		loen- gud	semi- narid
<i>III osa</i>			
Sotsialistlik tootmisviis			
A. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk			
18	Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk. Sotsialismi võit NSV Liidus	6	6
B. Rahvamajanduse sotsialistlik süsteem			
19	Sotsialismi materiaalne tootmisbaas	2	—
20	Tootmisvahendite ühiskondlik omandus on sotsialismi tootmissuhete alus	6	6
21	Sotsialismi põhiline majandusseadus		
22	Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus		
23	Ühiskondlik töö sotsialismi tingimustes. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindla kasvu seadus	2	2
24	Kaubatootmine, väärtusseadus ja raha sotsialismi tingimustes	4	4
25	Töö järgi jaotamise seadus. Palk sotsialismi tingimustes	2	2
26	Isemajandamine ja rentaablus. Omahind ja hind	4	4
27	Põllumajanduse sotsialistlik süsteem	4	4
28	Kaubandus sotsialismi tingimustes	2	—
29	Riigieelarve, krediit ja raharinglus sotsialismi tingimustes	2	—
30	Sotsialistlik taastootmine	4	4
31	Sotsialismilt kommunismile järkjärguline üleminek	2	2
32	Ülemaailmse sotsialistliku majandussüsteemi kujunemine ja arenemine	2	—
ÜLDSE sotsialistliku tootmisviisi kohta		42	34
ÜLDSE kursuse kohta		84	66

60 kop.

A-22426

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00405992 1